

Era de cal Lluís

Gaià

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Galera, al sector sud-oest del terme de Gaià
Emplaçament Carretera de Prats de Lluçanès (BV-4401), al km. 1 carretera de Galera (BV-4402).
Alçada: 376

Coordenades:

Latitud: 41.91362
Longitud: 1.88707
UTM Est (X): 407705
UTM Nord (Y): 4640784

Classificació

Número de fitxa 08090 - 98
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Simbòlic
Titularitat Privada
Titular: Error en la referència cadastral
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dc., 25/07/2018 - 02:00

Descripció

Era de batre emplaçada al final del carrer Major de Galera, a l'extrem nord-oest. Constituïa una de les diverses eres comunitàries que hi havia al poble, però finalment va quedar vinculada a la casa de cal Lluís. Té una planta rectangular perfectament regular, i mesura uns 12 per 15 m aproximadament. En un moment donat es va eixamplar pel costat de ponent, amb un tipus de rajola clarament diferenciada. El perímetre està delimitat per un reng de pedres. A un dels costats s'hi ha aixecat una petita barraca de maó que serveix com a llenyer. Tal com indiquen les inscripcions en diverses rajoles, aquesta era es va enrajolar l'any 1921. Cada rajola està numerada.

Un fet particularment interessant és que aquesta era té una orientació solsticial, de manera que el dia 21 de juny des de l'angle sud-oest de l'enrajolat antic es pot veure com surt el sol per l'angle nord-est. Així mateix, aquest dia del solstici d'estiu si ens situem a l'angle nord-est veurem que el sol es pon per l'angle nord-oest de l'enrajolat antic. Això no és una coincidència, i es podria explicar pel fet que el pare de la primera baronessa de Vilagaià, Josep Taurinyà Aspres, de Ripoll, era astròleg i astrònom. El 1731 va publicar a Cervera un llibre sobre astronomia en el qual se'n diu de l'autor que era "Matemático y Astrólogo, Insigne Astrónomo perito y Letrado Erudito, Enucleador y Contemplador de los Astros Celestes y de las Ciencias de la Astrologia Corifeo" (TAURINYÀ, 1731).

Observacions:

Informació facilitada per Ramon M. Vila

Història

El nucli de Galera va sorgir a finals del segle XVIII com una mena de colònia agrícola impulsada per Francesc d'Assís Delàs i Silvestre, baró de Vilagaià, el qual va facilitar en aquest indret l'establiment a uns 25 colons. Francesc estava casat amb Mariana Taurinyà Llaudes, filla de Josep Taurinyà Aspres, de Ripoll. Se sap que el nucli de Galera tenia diverses eres distribuïdes a l'entorn del grup de cases, de manera que formaven una espècie de zona comunitària d'uns 25 metres d'amplada que, a més, complia una funció de prevenció d'incendis forestals. A les eres es batia per torns, i l'ordre l'establia l'anomenat distribuïdor, que solia ser un dels vells del poble. Així mateix, també hi havia la figura del col·lector, que era l'encarregat de fer les particions i prendre la part corresponent al baró. Entorn del 1910 es va decidir fer una era més gran on s'hi pogués instal·lar una màquina de batre que pogués utilitzar tothom, però no hi va haver acord per un conflicte de terrenys amb els de cal Lluís. La qüestió, que va enfrontar el baró de Vilagaià i els de cal Lluís, va acabar als tribunals amb una sentència final a favor del baró. A partir d'aleshores en aquesta nova era, coneguda com era del comú, cada any s'hi feia venir una màquina de batre. A conseqüència del conflicte el baró va voler escarmentar els de cal Lluís, que van ser els únics que no podien batre a la nova era. A més, s'hi va reservar un tros al mig per cobrar les parts que li corresponien a ell. El primer any els de cal Lluís van intentar batre a la nova era, però els altres veïns, molestos perquè el plet havia fet endarrerir les obres, li tiraven les garbes al seu camp de baix. En contrapartida l'any 1921 els de cal Lluís van fer enrajolar l'era on sempre havien batut, actualment coneguda com l'era de cal Lluís, i hi van construir una barraca per la màquina de ventar, tot i que aquell terreny sempre havia estat comunitari.

Bibliografia

VILA CASALS, Ramon M. Llibre de Galera (treball inèdit)
TAURINYÀ, Joseph (1731). Almanach y Pronostico Universal orbicular, y verdadero, sobre el año del Señor 1731. Cervera, Imprenta de la Real Universidad por Th. Senant.

